

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Gradsko štev. 17/1. — Dopisli se ne vračajo. — Štev. naročnika za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—. — Ljubljana, Ljubljanska knjižnica, Ljubljana. — Uredništvo v Ljubljani 11.953. — Štev. telefona 552. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 8. julija 1922.

ŠTEV. 80.

List stane od 1. marca 1922:

celoletno Din. 75.—, t. j. (K 300.—);
pololetno Din. 37.50, t. j. (K 150.—);
četrtletno Din. 18.75, t. j. (K 75.—);
mesečno Din. 6.25, t. j. (K 25.—).

Nemške paradoksnosti.

Vse svetovno časopisje se bavi najintenzivneje s vprašanjem, pred katerim izgubi, rekli bi, vsaka znanstvena teorija svojo moč. Vprašanje se glasi: Ali je Nemčija bogata ali je uboga, ali je Eldorado ali je bankrotirana država. Nikdar še se ni tako cenilo, uvaževalo, proučevalo ter hrepnelo po bogastvu kakor v sedanjem času. Danes se smatra bogastvo za nekaj pozitivnega, za solidno, realno stvar. Toda doživeli smo, da se je ta pojem hkratu zmrčnil, da je pojem bogastva sam postal hkratu nejasen, mističen in da se isti v eni največjih in do vojne najbogatejših držav ne dá več razločevati od — uboštva.

Priučili smo se na klice, ki tako čisto razburjajo celo Evropo in ki prihajajo iz borz, bank in redakcij žurnalov: »Nemčija pred prelomom, nemška marka nima več nikake vrednosti itd.« Pogosto prihajajo k nam vesti iz onih, nekaj tako cvečočih mest o skrajnem uboštvu, veliki mizeriji, ki gloda kosti in mišice delavskih in srednjih slojev.

Neglede na vsa prorokovanja pa še Nemčija danes stoji. Tovarne so v polnem obratu, v Nemčiji ne najdemo brezposelnih mas. Nemčija si je znala zopet pridobiti med vojno izgubljeni tržišča. Ustanavljajo se nove delniške družbe z ogromnimi kapitali, vsa podjetja se obnavljajo. Promet je že dosegel predvojni višino in hamburško pristanišče je doseglo v mesecu marcu t. l. najvišje število predvojne prometa. Izvoz se večja, uvoz pada in je bil izvoz že tekom januarja t. l. mnogo večji nego uvoz. Poglejmo si nasproti Anglijo! Država z zdravo valuto, z najboljšimi financami je primorana, da skrbi za milijone brezposelnih delavcev. Nič kaj boljše razmere ne najdemo v Franciji, da ne govorimo o državah zlatih dolarjev, kjer stojijo največje industrije, kjer živi nad milijon delavcev v največji bedi. Nemška trgovska mornarica je danes edina, ki ne počiva v pristaniščih in bati se je, da bo kmalu zavzele prvo mesto, sicer še ne glede množine ladi, ampak kar se tiče agilnosti in moči. Anglija je želela ožje stike z Rusijo, vsaj je Lloyd George v lordski zbornici pri debati o Rusiji to dovolj jasno povedal z besedami: »trgovski narod ne sme imeti predsodkov«. Nek rimski imperator je govoreč o zlatu, rekel »non obet«, in Angleži, ki si lastijo ime modernih Rimljanov, so se držali morale rimskega imperatorja. Ta posel z Rusijo se jim pa še ni posrečil, toda tam kjer niso uspeli Angleži, so imeli Nemci najlepše uspehe in stiki med Nemci in Rusi postajajo od dneva do dneva večji.

Evropa prisostvuje danes takorekoč vstajenju Nemčije, katero stoji v protislovju z vsemi zakoni razuma in

pravice, kajti to vstajenje sledi neposredno za katastrofalnimi porazi in za usodepolno revolucijo. V zadnjih letih smo imeli večkrat priliko opaziti, da je bila svetovna vojna uprav torišče protislovij, toda vstajenje Nemčije je pač največje in najtemnejše protislovje, dogodki v Nemčiji nam nudijo celo zbirko protislovij.

Celi svet se vprašuje, kako je mogoče, da postaja nemška industrija vedno močnejša, da bo prešla hegemonija na morju kmalu v nemške roke, met tem ko se nahaja država sama z dneva v dan vedno bližje prepadu. Da si to razjasnimo, moramo ločiti privatnika od države same, zasebno premoženje od državnega premoženja. Ko je Nemčija podpisala verstaillsko mirovno pogodbo, je bila izčrpana do mozga, izstradana, brez vsakih rezerv. Da bi se ljudje nasitili, oblekli, ter prepričali katastrofo, ki jim je tedaj neizogibno pretela, so se takoj oprijeli dela v vseh panogah industrije. Njih deviza je bila in je še danes producirati čim več, kjer in kakor je mogoče. Zato vidimo, kako rastejo danes v Nemčiji ogromna industrijska podjetja kakor gobe po dežju, kako se ustanavljajo nove banke, ki imajo stike že širom celega sveta; pri tem pa je država sama brez sredstev, brez vsake moči in ni nič čudnega, da strmi svet, ko čuje ob vsakokratnem zapadu termina za plačanje reparacijskih svot one brezmejnega zagovora nemškega uboštva. Že stari Tacit govori o zvijači starih Germanov in zdi se, da je Francija popolnoma prepričana, da gre tu le za nemško zvijačo, za priprost trik nemške države, ki je v stanu plačati reparacije a jih noče, zato so uprav v teh dneh postale v francoskem senatu zopet aktualne debate o natvezanju kontrole nad vsem gospodarstvom Nemčije. Toda ta korak bi najbrže ne doprinesel Franciji nobenih dohodkov, pač pa bi utegnil pomeniti katastrofo, ki bi mogla postati usodepolna za celo Evropo. Nemška država kot taka nima danes nobenih sredstev, kaže nam sliko, katero so nudile države v prvih časih kapitalističnega ustroja, kjer široke mase ne glede na intenzivno delo obubožajo; medtem, ko se kopiči denar pri posameznih redkih zasebnikih, kjer hegemonira nad državo izmogočano, razoroženo, diskreditirano od poniževanj s strani zmagovalcev, vsemogočna plutokracija. Med tem, ko se bogatijo posamezniki, je stanje države vedno slabše. — Industrija dela pod polno paro, država si pomaga sama le s tiskanjem novih novčanic, katerih je že nad 200 milijard v prometu, tako, da je padel kredit nemške države že na minimum. Slabo stanje nemške valute pomaga nemški industriji, in čim bolj peša valuta, tem več izvažajo industrija. Angleži, Francozi in Holanci kupujejo v Nemčiji na škodo lastne industrije vse, kar se dá kupiti; nemška industrija prodaja vse do zadnjega komada. Kopičijo se zasebna bogastva potom gigantskega dumpinga, čegar stroške naj bi plačala država. Toda kam, ko bo vse razprodano? Kaj naj pričakujemo od trgovca, ki z mrzlično hitrostjo razpečava svojo zalogo, ne da bi pri tem kalkuliral, da bo za prodano blago skupil toliko, da mu bo mogo-

če nakupiti isto kvantiteto enakega blaga? Mogoče doživimo tudi tukaj kako razočaranje, morda nam tudi tukaj dokaže Nemčija, da ni še dosegla krono paradoksov.

Proračunski zakon za julij.

Zakon o proračunskih dvanajstinah za mesec julij, ki ga je vladna večina odobrila na petkovi seji, je bil še isti dan v »Služben. Novinah« tiskan, a razposlan šele 4. julija, tako, da smo ga prejeli komaj včeraj. Zakon obsega razen dvanajstinskih kreditov še celo vrsto drugih važnih določb. Predvsem vsebuje pooblastilo, da sme ministrski svet podaljšati veljavnost začasne trgovinske pogodbe z Avstrijsko republiko, dokler se ne sklene nova pogodba. Obenem se pooblašča vlada, da lahko na predlog ministra trgovine in industrije ter finančnega ministra začasno uvede dopolnilni sporazum o ureditvi obmejnega prometa, ki je bil sklenjen dne 23. februarja med našo državo in avstrijsko republiko, dokler ne odloči o zakonu narodna skupščina definitivno. Kakor smo že povedali, se je sklep tega sporazuma sklenil popolnoma tajno in brez vsakega zasljanja mnenj gospodarskih interesentov iz obmejnih krajev.

Ta sporazum interesira in tangira edinele nas Slovence, ki edini direktno mejimo na Avstrijo. Zato pa nas interesira tembolj življenjsko, posebno pa naše pridobitne sloje in trgovce, ker je znano, da se je že do sedaj vršil na tej meji tak tihotapski promet, da je bilo pri prizanesljivosti in tolerantnosti nekaterih obmejnih organizacij, ki je že presegala meje dopustnosti, trgovcem v tem pasu vsako poslovanje takorekoč onemogočeno.

Sporazum o obmejnem prometu še ni bil nikjer uradno objavljen in ga tudi proračunski zakon ne objavlja, niti ne pove, kdaj se namerava uveljaviti ta sporazum.

Za naša stavbena podjetja in industrije ter trgovine s stavbenim materialom je velike važnosti določba, da se zidna in strešna opeka oproščajo plačanja carine in postranskih pristojbin. Obenem je ministrski svet pooblaščen, da sme v sporazumu s finančnim odborom odobriti vsled pomanjkanja stanovanj, carine prosti uvoz tudi drugega stavbnega materiala, ako nastane tozadevna potreba.

Kolikor je nam znano, se potegujejo razna stavbena podjetja že več mesecev za doseg carine prostega uvoza cementa in apna, ker domače tovarne in žgalnice v sedanji intenzivni stavbeni sezoni res ne morejo kriti potrebe, ker so za celo sezono že v naprej oddane. Zato mislimo, da je ta olajšava umestna in ne bo oškodovala interesov naših stavbenih industrij.

Dalje obsega zakon celo vrsto določb o povišanju taks, ki jih prinašamo kot poseben članek. Med njimi je najbolj občutno povišanje taks za vloge in potrdila.

Nadaljne določbe pooblaščajo prometnega ministra, da sme s 1. julijem povišati železniške tarife za povprečno 50 %, kar je medtem že izpeljano.

Važna je izprememba čl. 15., zakona o splošni carinski tarifi, ki določajo novum, da sme vlada na predlog finančnega ministra ali popolnoma prepovedati, ali pa omejiti za gotove oblasti izvoz, uvoz in prevoz gotovih vrst blaga, ako to zahtevajo državni interesi. Taki odloki se imajo tekom 15 dni predložiti skupščini v odobrenje. To pooblastilo je izredno dalekosežno. Sicer ne verjamemo, da bi se ga finančni minister, kakor ga poznamo kot skrajnega fiskalista, kdaj praktično poslužil, vendar obstoja sedaj možnost uvesti za posamezne pokrajine poseben trgovsko-političen režim, kakor prepoved izvoza živil ali pa posameznih predmetov itd.

Klasična je določba zadnjega odstavka čl. 10, ki se tiče ukinjenja prepovedi uvoza blaga, in ki se dobesedno glasi:

»Odlok ministrskega sveta C. br. 13.381 z dne 1. marca 1922 o prepovedi uvoza (Službene Novine št. 48) se ukinja, a ažijo na carine, ki se plača na luksuzno blago, se povečuje.«

Izvršilno naredbo k temu členu so dobile carinarne šele 7. julija, kakor poročamo spodaj v brzojavki in se ima od 4. julija naprej začariniti vse luksuzno blago.

CARINJENJE LUKSUZNEGA BLAGA.

Po ravnokar dospellem brzojavu na vse carinarne, je ukinjena prepoved uvoza luksuznega blaga z dne 1. marca t. l. in je uvoz vsega luksuznega blaga zopet počeni od 4. julija t. l. dovoljen in sicer se ima plačati razen carine za luksuzno blago še luksuzno takso, ki je določena v Uradnem listu št. 11 iz leta 1921 s 300 odstotki pribitka. Predmete, ki jih potrebujejo industrijska in obrtniška podjetja za lastno porabo plačajo na podlagi predhodnega odobrenja generalne direkcije carine le polovico luksuzne takse. Razen tega je dovoljen carine prosti uvoz strešne in zidne opeke v svrhu pospeševanja stavbene podjetnosti.

Konferenca industrije na Bledu.

V četrtek dopoldne se je vršila na Bledu v velikem salonu hotela »Toplice« konferenca jugoslovske industrije, katere so se udeležili zastopniki iz vseh industrijskih krajev Jugoslavije. Predpoldne ob 10. uri se je vršil ustanovni občni zbor odseka veleindustrije Zveze industrijcev za Slovenijo in temu je sledilo ob 11. uri plenarno zborovanje industrijcev v svrhu ustanovitve Centralne zveze industrijcev. Zborovanja so se udeležili razen industrijcev in pokrajinskega namestnika g. Ivana Hribarja, zastopniki raznih oblastev in korporacij, kakor: zastopnik trgovskega ministrstva šef kabineta trg. in industrije Miliwoje Savič, sekretar min. trg. in industrije dr. Ciril Žižek, šef oddelka ministrstva trg. in industrije v Ljubljani g. dr. Rudolf Marn, zastopnik trgovske in industrijske zbornice v Ljubljani g. dr. Fran Windischer, finančno oblast je zastopal višji fin. svetnik g. Fran Bajčić iz Ljubljane, zastopnik industrijske ko-

Na drobno!**Na debelo!**

Vse vrste usnja: boks, ševro, črni in barvani, prodaja trgovina usnja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta šte. 30.

Tovarna klobukov „ŠEŠIR“

d. d. Škofja Loka

izdeluje najfinejše klobuke vseh vrst iz zajčje dlake

Specijaliteta: velur klobuki.

Kupuje tudi vsako množino zajčjih kož.

AVTObencin, pnevmatika, olje, mast, vsa povravila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi **Jugo-Avto**, d. z o. z. v Ljubljani.

„Promet“ Vse tehnične potrebščine iz gumija, asbesta, pamula, in kovine. Potrebščine za strojni obrat, tehnične kemikalije, stroje i. t. d.

Registrirna blagajna

z 6 ali 4 predali ki registrira 999.99 nova ali rabljena se kupi. Ponudbe na: Klanjšek & Penic Maribor.

Veletrgovina**A. Šarabon**

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje

moko

in deželne pridelke

raznovrstno rudninsko

vodo,

Lastna pražarna za kavo

in mlin za dišave

z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovarn: Bösendorfer, Erhbar, Czapka, Hözl, Schweighofer, Stingl itd. Tudi na obroke.

Jerica Hubad roj. Dolenc. Ljubljana, Hilsnerjeva ulica 5.

Esence za žganje in likerje:

Cognak, Hrušov (Kaiserbiernen), Rum - koncent., Rum - kompos., Vanile, Kumnov.

Sadne arome za brezalk. pijače:

Malinova, jagodova, jabolčna, citronova, oranžna, vanilova - aroma.

Esenci za kandite in sladice.**Sadni eteri v treh različnih koncentracijah z primesjo umetnih eterov.****Sadni sokli:**

Malinovec la. z raf. sladkorjem, Citronov sirup z » » Oranžni » » » »

Po najnižjih dnevni cenah priporoča; Tovarna sadnih sokov, esenc itd.

Srečko Potnik, Ljubljana,

Metelkova ul. 13, vis-a-vis Belg. voj.

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7 preje Hammerschmidt (Mühleisen) nasproti Križanske cerkve.

Ustanovljeno leto 1896

Mednarodni transporti
Antonio Biancheri & Comp., Postojna

Centrala: Ponteba.

Podružnica: Postojna (Poštni predal 17). Villach (Poštni predal 51)
Agentura: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

Oprema vsake vrste blaga.

Specijalna odprema živil, žive in zaklane živine v kateri koli kraj.

Vsa naročila za Jugoslavijo sprejema medn. trg. sped. in sklad. d. d. »Orient«, podružnica Ljubljana, Sodna ulica šte. 3.

Ustanovljeno leta 1896

Bencin in strojno olje

ima vedno po najnižjih cenah v zalogi

Družba ZORA
skladišče Balkan.**Na veliko in malo!**Priporočamo p. n. trgovcem in obrtnikom najcenejši nakup potrebščin za krojače, čevljarje, šivilje, sedlarje, razne sukance, vse spadajoče orodje, žlice (kavine in čajne), toaletne potrebščine, brivsko milo, palice in kravate, srajce, gumbe. Najboljše **šivalne stroje** za rodbinsko rabo in obrt v vseh opre- mah: „GRITZNER“, igle, olje, posamezne dele za vse sisteme šivalnih strojev in koles.**Josip Petelinc,**
Ljubljana

Sv. Petra nasip šte. 7.

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedanosti

Opalograph

razmnoževalni aparat, razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizrabljive stekl. plošče

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.

Moderno vrejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Kraljeva dvorska spedicija**„ORIENT“**

mednarodna trgov. - spedijska in skladiščna d. d. v Mariboru.

Podružnice: Ljubljana, Beograd, Zagreb, Rakek, Jesenice, Bakar, Subotica.

Obavlja vse v spedijsko in carinsko stroko spadajoče posle, točno in po zmernih cenah. Oskrbi odobrenja za nakup deviz.

Se priporoča kot domače od trgovcev in industrijev ustanovljeno podjetje.

Vsa pojasnila brezplačna.

OFICIJELNI ŠPEDITERJI „LJUBLJANSKEGA VELIKEGA SEMNJA“Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Rakek, Trst, Wien.
Raznovrstne spedicije.**BALKAN**

d. d. za mednarodne transporte.

Reekspedicije. - Preselitve s pohištvenimi vozovi. - Zaccari- nanja, carinska agentura.